

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrasats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Extranger, 5

LO DE CUBA

(Fot. del nostre corresponent a Cuba.)

Esquadra de granaders del batalló de voluntaris de Puerto-Príncipe.

LA NIT DEL INFANT

—¡Si será quadrada!...
—¡Si será rodona!

Y la nit se passa
somiant en la mona.

ANÍS DE FRARE

LA SANTEDAT DE FRÀ CRISTOFOL

Eran els temps aquells en qu' encare no s' havia inventat lo baròmetre: aixís es que no hi havia en tot lo mon cap Nohorlesoom, ni cap trist Zaragossano que ab rahóns més ó menos especiosas anticipés lo pronóstich de las variacions atmosféricas.

Epoca de té cega per part del poble de totes edats y condicions, y época també de frares que vivían ab los ulls molt oberts, sent pel regalo ab que 's tractavan los verdaders reys de la creació, quan las sequias massa prolongadas ó las plujas massa seguidas amenassavan las cullitas s' apelava com á únich remey al recurs de las públicas rogativas.

Observará algú que ara com ara també se 'n fan, y no seré jo qui ho desmenteixi... Pero aixís com en los nostres temps són molt poch los que creuen

de bona fé en la séva eficacia, en los sigles passats á que 'm refereixo, hi creya tothom.

Bé es veritat que al revés de avuy en que molt raras vegadas produheixen l' efecte desitjat, llavors se veyan tot sovint cassos portentosos, que adquirían la fama general y aixordadora de verdaders miracles. Com á mostra crech oportú amenisar las estérils rogativas de avuy día, ab la relació de un sucés, que será, si vostés volen un quento vell de frare; pero que ja veurán que no careix de gracia.

Feya infinitat de temps que no plovia, la terra estava resseca, las plantas s' anavan rustint y l' espectre de la miseria mes espantosa tenia aterrats als senzills habitants de una comarca. Apelaren, com era de costúm, al traslado de una miraculosa imatge de la Verge, desde l' ermita ahont se venerava á l' iglesia del poble, y cada día la passejavan, demanant ab gran fervor los beneficis de la pluja. Tot inútil: anavan passant los días y en tota l' extensió del cel no 's veyia un núvol.

Resolgueren per últim unir á las pregarías al aire lliure, una suntuosa funció de iglesia; es á dir: fer lo que 's diu un va-y-tot. Y perque la tal funció resultés lluhida y en tota regla, determinaren que hi hagués sermó, á qual efecte acudiren al Pare Guardia del mes renombrat convent de Franciscans de la comarca.

Y com la cosa anava depressa, perque 'l sol cremava, á forza de súpliques y de mostrarse espléndits y generosos, lograren comprometre al sant varó á que 'l día següent aniria á fer la prédica. Tot ho esperavan del poder de la seva santa paraula.

—Pare Guardia, per Déu no 'ns abandoni... Unicament vosté pot salvarnos... El cor ens ho diu... Fins á demá.

Tal li digueren al despedirse, y ell se quedá preocupat y neguitós per dos motius:

Primer, perque ab un día de plasso apenas tenia temps de preparar-se.

Y segón y principal, perque 'l cel estava mes espléndit, radiant y hermós que may, y tenia la seguretad de fer lo que avuy ne dihem *la gran planxa del sigle*.

Com no podia dissimular lo séu amohino, Frà Cristófol, qu' era un llech mes viu que la tinya, y que avants de vestir los hábits havia fet troná y ploure, enterat de las preocupacions del seu venerable superior, li digué:

—No tingui cap ansia Pare Guardia: vagi á fer lo sermó ab tota tranquilat, que jo li asseguro que demá plourá.

—¿Qué demá plourá? Pero si no 's veu en lo cel senyal de pluja.

—No hi fa res: ja pot dir en lo sermó que avants del vespre plourá.

—¿Y si no plou?

—Plourá.

—Oh... 'm fas riure, al veure l' aplóm ab que ho afirmas.

—Mes riurá y mes content estará demá quan veji ploure... Ja veurá, si no plou castiguem... Desd' ara accepto que 'm posi tres mesos á pá y aygua.

Lo Guardia que tenia al llech, en rahó de la séva historia accidentada per un home de molta lletra menuda acabá dihent:

—En fi... Déu ho fassi.

Al día següent, montat en una sapada mula anava camí del poble: senyal de pluja no 's veyia en cap racó del cel: feya un sol qu' estabellava las pedras

QUENTOS GRAFICHS (per APELES MESTRES.)
EL FRARE MENDICANT

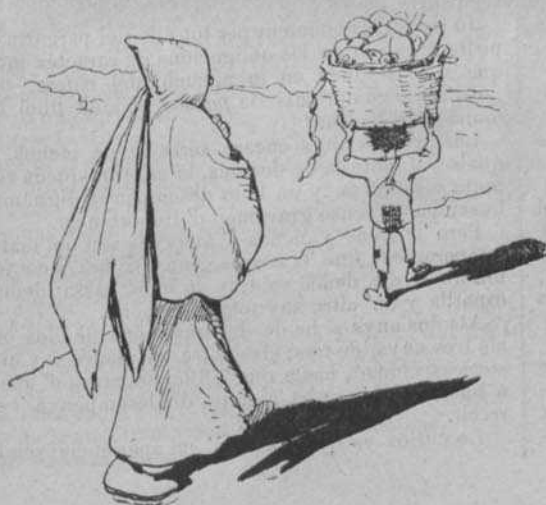
Un frare mendicant torna al convent tant carregat que ni pot arribar a dir fava.

Y recordant haver llegit en alguna part que la oració alleugereix las càrregas més feixugues....

Se posa á resar....

Y resa que resarás....

Y troba que realment la càrrega se li alleugereix tant que...

¡Qué dimontri! potser sí qu' ha resat una mica massa

y se sentia una xafogor de fomal que dificultava la respiració.

Y no obstant Fra Cristófol, en lo moment de partir, li havia dit:—Ja pot assegurar que avuy plourá: avants de mitj-dia tenim á sobre la gran tamborinada.

Lo pare Guardiá duptava encare; pero per altra part tenia una gran confiança en l'honradés, la formalitat y sobre tot en la experiencia del seu inferior.—Fra Cristófol—deya per la seva caputxa—es un home que sab ahont jeu lo diable, y quan ell afirma que plourá, en alguna senyal per mi desconeguda deu fundarse. No hi ha mes: seguiré 'ls seus consells.

Al arribar al poble, tots los habitants en massa sortirenlo á rebre. En ell tenian posadas sas últimas esperansas, puig gosava fama de virtuos y de sant. L'acompanyaren á la iglesia, comensá la funció solemne, y arribá l' hora de la prédica.

¡Y cosa rara! Mentres de la boca del pare Guardiá anavan surtint conceptes recordant la pluja de foch, qu' en cástich de sos pecats, havia enviat Deu Nostre Senyor sobre Sodoma y Gomorra, deixaren de filtrar los raigs de sol pels finestrals del temple: lo cel s' anava encapotant y fins se senti 'l bramul sort de un tró llunyá.

No deixava de observar aquest fenómeno 'l predicador, y cada vegada mes inspirat y enardit, deya:—Si molt haveu pecat vosaltres, molt haveu pregat també. Las ciutats malehidas no podian contar ab l'intercessió de Maria Santissima, mentres vosaltres al pregarli fervorosament, com haveu fet avuy, heu lograt que moguéis lo cor de son estimadíssim fill... y la pluja s' acosta... jo la sento venir... vosaltres també la sentiu...

En aquest punt brillá un llamp y un tró formidable feu trontollar las voltas de l' iglesia. Y com si al cel haguessin obert totas las reclusas, caygué sobre la terra assedegada un xafech d' aygua com de moltíssim temps no se 'n havia vist un altre.

Los devots ja no deixaren acabar lo sermó. Los mes entusiastas pujaren á la trona, y al crit de:—Miracle!... ¡Miracle!... Aquest home es un sant,—se 'l carregaren á coll y 'l passejaren en triufo per la iglesia. Li besavan los hábitos y hasta las sandalias, y no deixavan de repetir:—Miracle!... Miracle!... Miracle!...

—Miracle hi ha hagut, en efecte—deya 'l Pare Guardiá, quan á entrada de fosch se 'n tornava al convent á caball de la mula que xapotejava en los bassals y fangueras del camí—pero aquest prodigi no es degut á mi, miserable pecador, sino á Frá Cristófol. Ell es l' home virtuos... ell es el sant.

¡Y ab quina efusió va abraçar-lo apenas arribat á la santa casa!... ¡Y quins elogis no va fer de la seva virtut!

Frá Cristófol no 's podia aguantar 'l riure.

—De manera que la vostra paternitat se figura...

—No 'm figuro mes que lo que hi vist: que ha plogut quan ningú podia esperars'ho, y tot per obra y gracia vostra, que sou un sant.

—¡Ave Maria puríssima!—exclamá Frá Cristófol persignantse.

—No siguéu modest, Frá Cristófol.

—Y vosté no sigui cendorós. Aquí ahont me ven, avants de tancar-me entre aquestas quatre parets, jo li correguda molt.

—Ja ho sabia. Pero ara...

—Ara y sempre, mentres visqui, com á recort de las mevas correrías y de certas feridas que vaig rebre en aqueils tráfechs mundanals, m' han quedat en tots los ossos del cos uns doloretos que ja 'ls re-

galaria á qui 'ls volgués. Sobre tot en los cambis de temps desde unas quaranta vuit horas avants de ploure, sento un rosech inaguantable... Per aixó puch pronosticar la pluja... Quan lo dolor m' apreta, pluja segura, y que no falla may... Aquí té explicada la meva santedat.

P. DEL O.

¡QUARESMA!

Elegí 'l Pare Libori eloquent predicador, com á tema de sermó: «Las penas del Purgatori.» Intentá descriure 'l lloch hont las animetas presas purgan las faltas comesas rostintse en un mar de foch, y exclamá ab veu cavernosa dalt de la trona enfilat: —¡La purgació del pecat es terrible y dolorosa!—

FOLLET.

MONAS

L' invenció de la mona—com diria un historiador cursi—se pert en la nit dels temps.

Remontémnos á la época del paradís terrenal, y lo primer que veyém es la mona.

Si Eva no ho hagués sigut tant, Adám no s' hi hauria engrescat d' aquella manera tan superlativa, ni haurian succehit una infinitat de cosas, de las quals, per més que vostés se 'n riguin, encare n' aném tots jeperuts.

Pero ¡ay! á jutjar per la pintura que d' ella fan los llibres antichs y altres documents dignes de crédit, Eva, més que mona, era moníssima: Adám, á pesar de no portar pantalons, perquè llavors no s' havian descobert encare 'ls bassars de *ropas hechas*, era un calsasas; la bellesa y salamerías de Eva 'l van fer descarriar... y aquí tenen demostrat com tot lo que 'ns está succehint es degut á la pernicioso intervenció d' una mona.

Las de Pasqua no tenen, afortunadamente, unas consecuencias tan lamentables; pero, segons lo número de fillols que un s' haji deixat adjudicar ¡Déu n' hi dó del trastorn que ocasionan en algúns portamonedas!

Es una de las causas que sempre m' han retret de ser padri.

Jo passaria bonament per tot alló del parentiu espiritual; per lo de las obligacions de carácter moral que s' contrauen en lo moment del bateig; pero ¡acceptar lo compromís de *passar* al meu fillol una mona cada Pasqua!

Los primers anys encare seria lo de menos. Ab qualsevol tonteria de dos ous, la criatura queda contenta y satisfeta, y un hom despenya dignament lo seu paper sense gravámen d' importancia.

Pero 'ls nens y nenas d' avuy día son del mateix temperament que 'ls cossos grans. Si ara s' conténen ab lo dit, demá voldrán lo bras, passat demá l' espatlla y un' altre any tota la persona.

Als dos anys s' ha de dar una mona de dos ous; als tres anys, de tres; als quatre, de quatre... y aixís successivament, hasta que 'l fillol se cansa d' anarla á buscar... ó 'l padri s' cansa de despenyar 'l càrrech.

Lo curios es que aixó, qu' en apariencia sembla

'l compliment d'un deber sacratíssim, en realitat no es altra cosa que una costum abusiva.

Al padri, tant a l'iglesia com al registre civil, li fan avinents totes las sévas obligacions.

—«Vosté ha de sé 'l segon pare del seu fillol; vosté ha de guiarlo pèl camí del bé...»

Tot aixó si que li diuhen; pero de lo altre ningú n'hi parla. No hi ha ningú que li digni:

—Vosté cada any ha de donar la mona a la criatura. Y ademés, una cosa voldria sapiguer; ¿per qué se 'ls ha de dá 'l nom de monas a la majoria d'aquestas lleminaduras, més ó menos comestibles, que circulan per aquí?

Algunes, encare ¡psé! passasse: rudimentaria ó nó, la figura té la forma, sino precisament de mona, quan menos d'una bestia alegórica y apropiada a las circunstancias. Dugas potas que l'aguantan, un parell de brassos en actitud académica y un tros de qua cargolada en tota llibertat... ¿Qué més pot demanarse?

Però quan jo m'aturo davant d'una tauleta de la Rambla, y te 'm veig aquell surtit de coquetes ab dos ous ó tortells ab quatre, no puch menos d'exclamar:

—¿Per qué 'n deurán dir monas de tot aixó? ¿quina semblansa té la mona ab aquests inefables traballs de pastisseria, rodons, llargaruts, quadrats y tot de vegades?—

Diu que una vegada que 'l dimoni vingué a la terra una de las cosas que més van extranyarlo va ser el veure que, valentse del mateix vent, hi havia uns barcos que surtían del port y altres barcos que simultáneament entravan.

Si ara 'l diable tornés y vingues pèls volts de la Pasqua, estich segur que lo que més l'extranyaria seria 'l sentir que de certas cosas ne diuhen monas.

Y no 's pensin que aquesta raresa se trobi únicament lo món de las monas económicas y modestas. Potser com més caras y aristocráticas més s'apartan de lo que 'ls imposan lo nom y la tradició.

¡S'arriban a veure unas cosas!...

MONAS

La de tot l'any

Liras de crocán, adornadas d'ous de color blau que hi semblan cusits ab repunt fet a la màquina.

Paneras de pa de pes-sich, festonejadas de guarnicions de natilla y castanyas confitadas.

Cotxets, ab caballs de pasta de carquinyoli y rodadas de carmetlos de goma.

Una vegada fins vaig veure 'l retrato de 'n Rius y Taulet ab un ou a cada ull, un a la boca y una verdadera cascada de cabell d'àngel a las patillas...

Y de tot aixó 'n diuhen monas!

¿Qué deuen pensar las verdaderas y auténticas monas del Parch, si es que se 'n enteran?

Aquest any la clàssica festivitats s'escala al día 5. Vejin si per set días més ó menos no podían haver posat la Pasqua en lo día 12!...

¡Llavors si que la festa hauria sigut complerta!

Cabament lo día 12 hi ha eleccions.

¿Comprenen l'intenció?

Per una part, s'hauria vist als fillols venint de casa 'ls seus padrins.

Per l'altra, 'ls candidats surtint de l'elecció ab la qua entre camas...

¡Quin quadro més animat! ¡Quina barreja més pintoresca de monas... y micos!...

A. MARCH.

CANSÓ

Tinch dugas criadoras, tinch vintivuyt anys y a un costat de barba quatre pèls ben blancs.

I

Fa tres anys y encare escassos que 'l rector me va casar, ab la dona, una morena, que aixó sí, es lo mes salau. Pro senyors, me'n passen unas que no poden pas anar. Jo no he fet may cap disbauxa, no vaig fer Pascuas de Rams, y tinch dos criaturas, tinch... etc., etc.

II

La Pauleta, la de casa, per que m'hi capfic tant sempre 'm jiu, fentme posturas —jo t'estimo com avants.— Pro senyors, mes no puch ferhi, no 'm puch treure aixó del cap; sempre penso quan me mira

d'aquell modo qu'ella ho fá, ja tinch dos criaturas, tinch... etc., etc.

UN ELEGANT

Don Facundo Quatrevents,
nant á seguir monuments.

III

Ella 's pensa que m' anima
y 'm distreu mirantme tant,
y dihentme que sa gloria
es tenirme al seu costat.
Pro senyors, vostés ja veuen
quan equivocada está,
puig seguint aquesta via
serém més avants d' un any.
Y tinch dos criaturas,
tinch... etc., etc.

IV

Jo no sé pas com pescarm'ho,
mal si faig, mal si no faig;
si la estimo ella s' enfta
y jo pago 'ls plats trencats.
Pro senyors, es molta pena
viure aixís, flososant

vina, Paula, estimam forsa
y cambiém nostre cantar.

Tindrém tres criaturas
y vintinou anys,
y 'ls pels de la barba....
—Te 'ls fas afeytar.

PISTACHO.

UN PASSEIG PER LA PREMPSA LOCAL

Llegeixo en *Las Noticias*:

«Escriben de Tiana que el domingo estuvo en
aquel pueblo el conocido *conservador de aquella*
comarca don.... etc.»

De modo que d' aquí endavant ja sabré que de
totas las tragerias que passin en aquella ne té la
culpa 'l seu conservador.

Perque si ell la conservés bé.... ¿No 'ls sembla?

La Renaixensa (tota indignada!)

«Are, per enviar jefes á Cuba, 's posan sos noms
dintre una gorra y....»

¡Prou! *La Renaixensa* te rahó, aixó no pot tole-
rarse més.

O 'l govern, en lloch de ferho ab una gorra ho fa
ab una barretina, ó 'ns veurém las caras.

De *La Opinión*:

«Santo del día: San Fileto, *senador*.»

Quedém enterats.

La forma es tan sibilitica,
que 'l lector de bona fé
dirá: Bueno, pero ¿de
quina filiación política?

Convindria averiguar si era senador fusionista ó
conservador, á fi de sapiguer si la recomendacioneta
per entrar al Cel s' ha de demanar á don Práxedes ó
á n' en Cánovas.

Lo Teatro Catalá, periódich regionalista inde-
pendent, de literatura, art, montepios, varietats, no-
ticias, anuncios.... y res més:

Parla d' una comedia francesa, arreglo del infati-
gable trovador Ayné y Rabell, y comensa ab aques-
tas paraulas:

«Arreglada ab molt esmero....»

Pero á continuació diu:

«Nosaltres no coneixém l' original francés....»

¿Qué 'ls sembla?

No coneixen l' original francés.... pero saben que
l' obra ha sigut arreglada ab molt esmero.

¿L' entenen vostés aquest llo?

Jo tampoch.

Ja som al *Brusi*.

«*Tesoro del cristiano*. Obra muy útil.... etc. 40
días de indulgencia á los que leyeren cualquiera de
las oraciones, 18 reales encuadernado en piel. Hay
encuadernaciones en chagrin.»

Ja ho veuen; com qui diu regalat. Per 18 ralets,
un llibre y 40 días d' indulgencia.

S' entén, encuadernat en pell. Els de xagri tal ve-
gada son mes cars, pero potser també disfrutan d'
algunas indulgencias més.

Del *Diluvio*:

«Faltan niñas de 12 á 16 años....»

¿Cóm está la sociedad?... ¡Y no més tenen de 12 á
16 anys!

Si tan joves ja *faltan* ¿qué serán quan siguin
donas?

Un altre anunci del mateix diari:

«Un joven.... desea casarse con joven que tenga de
6 á 7 cientos duros, aunque tenga laxa.»

Aquests punts suspensius volen dir que hi havia fet un comentari, y l'hi *tatcat*.
Fassinlo vostès mateixos.

Ara preparinse a tornar tarumbas.

Diu el *Noticiero Universal*.

«En el último quinquenio han ocurrido en los Estados Unidos 43,902 homicidios, lo cual da un promedio de 7,317 asesinatos por año.»

Cóntinuo... ¿Veritat que aquest *promedio* no l'troban en lloch?

«En el transcurso del año pasado han sido asesinadas 10,500 personas, ó sea á razón de 4,290 homicidios, lo que representa la mitad menos que en 1895.»

Si d'aixó no se'n diu rifarse al lector, no sé que se'n ha de dir.

«...asesinadas 10,500 personas, ó sea á razón de 4,290 homicidios...» ¿Quina *razón* es aquesta? ¿Qué vol dir tot aquest galimatias?

«...lo que representa la mitad menos que en 1895.»

Pero si aquí s'parla dels assassinats del any 95, y l'any 95 era l'any passat, ¿cóm pot ser que l'any passat representi la mitad menos que l'any 95? ...

Ara que diu que l'*Noticiero* ha enviat á buscar al extranjero una máquina per fer no sé qué ¿no podria també ferse venir algú que li ensenyés de números... y d'escriure *suellos* ab més claretat?

Y... punt. Per avuy ja 'ns hem passejat prou.

MATÍAS BONAFÉ.

✱

PARAULAS DEL ANGEL

L'Angel, un nen de dos anys, qu'es lo fill xich de l'Emilia, molts cops sentia que deya á n'aquesta ab sa veu prima: «Mama la teta á n'el Ton» are li ha totat la tita.»

Cansat ja de senti aixó, y no comprenent ni mica quin era l'significat, vaig determinar-me un dia —puig que hi tinch molta franquesa— de preguntarho á la Emilia; y aquesta 'm tragué de duptes explicantme desseguida lo que alló significava:

—L'Enrica, la meua filla, li agradan molt los aucells— m'advertí á n'á mi l'Emilia —y com que 'n te un lo Tonet del entresuelo, l'Enrica sempre hi baixa cap á véureli y li toca tot lo dia.

Mes l'Angel, no ho pot sufrir que inquietin bestias petites, y cada cop que repara que toca l'aucell l'Enrica, puja corrents aquí dalt, y es com me fa la musica: «Mama la teta á n'el Ton ara li ha totat la tita.»

J. R. F. DE VILAFRANCA.

✱

FEYNA DE TEMPORADA

—¿Fins avuy no t'has dignat complir ab aquest sagrament?

—Jo li diré francament: me'n 'via *desoblidad*.

LLIBRES

EL AÑO ARTÍSTICO Y LITERARIO EN BARCELONA—1895— por A. PALAU Y DULCET.—L'autor de aquest llibre es un obrer. Com á tal se dona á conèixer en una advertencia dirigida al lector, confessant que ha de passar deu horas diàries en lo taller, per lo que l'llibre es lo fruyt de sos esforços engendrat en una atmósfera de fum y llumadures.

No pot olvidarse aquesta circumstancia típica que fa acreedor á qui ha escrit lo llibre á certa indulgencia, sobre tot en lo referent á la correcció del llenguatge y á certa propensió á usar termes tècnics á voltas ab poca oportunitat. Mes, á pesar de aixó, 'ls diversos articles que componen l'obra s'il·legixen ab gust, puig revelan erudició, criteri recte, observació fina y sobre tot una gran sinceritat.

Lo Sr. Palau parla de bibliografia ressenyant los llibres principals que s'han publicat y detenintse especialment en la reproducció de las antigues edicions; s'ocupa de teatros, donant una idea bastant completa de las obras y 'ls actors que han anat desfilitant durant l'anyada, ab la particularitat de fixarse sobre tot en las condicions de la escenografia y de la indumentaria; dedica á la Biblioteca pública Arús, als Coros y Orfeons, á la Capella nacional russa y al Centre Excursionista de Catalunya en primer lloch, sabrosos articles; se refereix, encare qu'en una forma mes compendiosa, á las Exposicions artísticas; traça l'perfil literari de dos escriptors catalans, lo Sr. Pons y Massaveu y Emili Vilanova, y clou lo llibre ab un sentit recort als morts de l'any, en Coroleu, l'Ixart y en Frederich Soler.

L'impressió general de aquest treball resulta altament

favorable, fent concebir l'esperansa de que'l Sr. Palau que no careix de coneixements y de bon criteri, escriurà bé y ab correcció'l dia que s'ho proposi.

LA PRINCESSITA DE LOS BRZOS, novela alemana de EUGENIA MARLITT.—L'acaba de donar a l'estampa l'acreditada casa editorial de Montaner y Simón, y forma un tomo elegantissim, il·lustrat ab boniehs dibuixos, esmeradament imprés y enquadernat ab luxu. Es un dels molts llibres de regalo ab que son obsequiats los numerosos suscriptors de la *Ilustración artística*.

ALTRES LLIBRES RESUTS.—*Entrar per la finestra*.—Comedia en prosa, en un acte, original de Pere Reig y Fiol, estrenada fa poch a Roma.

Trona avall, diàlech en un acte y en vers, original de Sisquet del Full, estrenat en la Societat Roger de Lluria.

La Cubana, juguet còmic en un acte y en prosa, original de J. Reig Cordomí, estrenat al Teatro Lirich.

RATA SABIA.

DIVENDRES SANT

(Intima)

Inseguint com cada any la costúm meva
pujaré a Monjuich;
mes no hi aniré sol, hi aniré ab una
que molt m'estima a mi.
Un cop seré a dalt, sobre una roca
nos sentarem units,
y allí, prenent el sol... (sino está núvol)
li parlaré jo aixís:
¿Recordas que fa un any, en aquest dia
aquí varem venir?
¿Recordas que pujavam molt alegres,
cullint plens de delit
la poca farigola que quedava,
per 'questos llocs d'aquí?
¿Recordas al entrà en la fortalesa...
que del castell en dins
ens varem perdre... ¿sabs?... La teva mare
no 'ns va trobar allí...
¿Recordas que tú 't vares tornar roja
sentint lo que 't diguí,
tot boy saltant las pedras que estorbavan
lo perillós camí?...
Si plora, li diré:—Per Deu, no ploris,
que aixó tan sols ho dich
per veure si tú tens tanta memoria
com jo, estimada, tinch.

SALVADOR BONAVIA.

Es la present senmana la mes trista de l'any, per lo que respecta a teatros. Acaba ab ella la temporada de Quaresma, y per algunas companyias acaba del tot, tota vegada que hi ha la costúm de renovar lo personal, y en certs teatros hasta l'espectacle.

Respecte a novetats no 's registren mes que las següents engrunas:

ROMEA

Lo diumenje de Rama ván benehir la palma de un monólech de 'n Santiago Boy, que porta l'títol de la diada.

Lo diumenje de Rama del festiu escriptor está escrit ab gracia y ab una gran naturalitat: sembla prés taquigráficament de la boca de un dels nostres menestrals y si llegit agrada, posat en escena puja de grau l'efecte que produheix.

Dimars ván ser estrenadas las joguinas en un acte *La Ulpia* de 'n Colomer y *Una poma per la sed* del Escaler. Las dos obras son graciosas y logran lo sèn objecte de fer passar al públich una estona entretinguda y agradable.

CATALUNYA

Ab lo monólech *Ja soch aquí* de 'n Molas y Casas, garbosament escrit, se presentá de nou l'actor còmic Sr. Palmada. Feya uns tres anys que se 'n havia anat a América, y al tornar, no podia presentar-se de millor manera, que dihent:—*Ja soch aquí*.

—També som aquí nosaltres—li respongué'l públich de sempre omplint lo local de gom a gom, per riure de gust y aplaudir a un actor que 's porta 'ls aplausos en l'apellido.

En Palmada no val mes ni menos que quan vá emprendre 'l séu viatge... al otro lado del Atlántico. Si recorren las terras tropicales hagués perdut la sal, repassant la mar l'hauria recobrada. Lo públich aixís ho reconegué aplaudint-lo en las principals pessas del género xich, en las quals vá pendre part.

Y res mes.

LA TEMPORADA DE PASQUA

Aquesta promet ser bastant animada.

Al Principal reapareix la companyia de la Tubau acompanyada de actors de valia com en Vallés, l'Amato y en Sala Julien, per no eitarne d'altres. Anuncia alguns estrenos, com *Teodora* y *Magda* de Sudermann; *Currita Albornoz* de Pere Gil y J. Torrendell; *El lujo* de Franco R. Llamas *Alteas del honor* de Novo y Colson; *La eterna cuestión* de Enrich Gaspar, *Mercedes* de Riera y Bertrán, *La Romántica* de Perez Nieva, etc., etc.

Al Liceo s'inaugura la temporada'l dia de Pasqua ab l'òpera de Puccini: *Manon Lescaut*, quals ensaigs prossegueixen ab gran activitat.

Al Tivoli continuarà la companyia infantil del Sr. Bosch, posant demà dissapte *La vuelta al mundo*.

A Novedades també demà dissapte s'estrena un drama de D. Isidoro Martínez, titulat: *Familia y patria*.

Al Eldorado, reapareixerà, donant una curta serie de funcions, l'incomparable Frégoli, tan aplaudit en sas transformacions inverossímils. Alternarà ab ell la companyia de sarsuela.

Y al Teatro Granvia tindrem ópera espanyola y sarsuela còmica, servintse plats per tots els gustos... y sempre baratos, com es de costum en aquella casa.

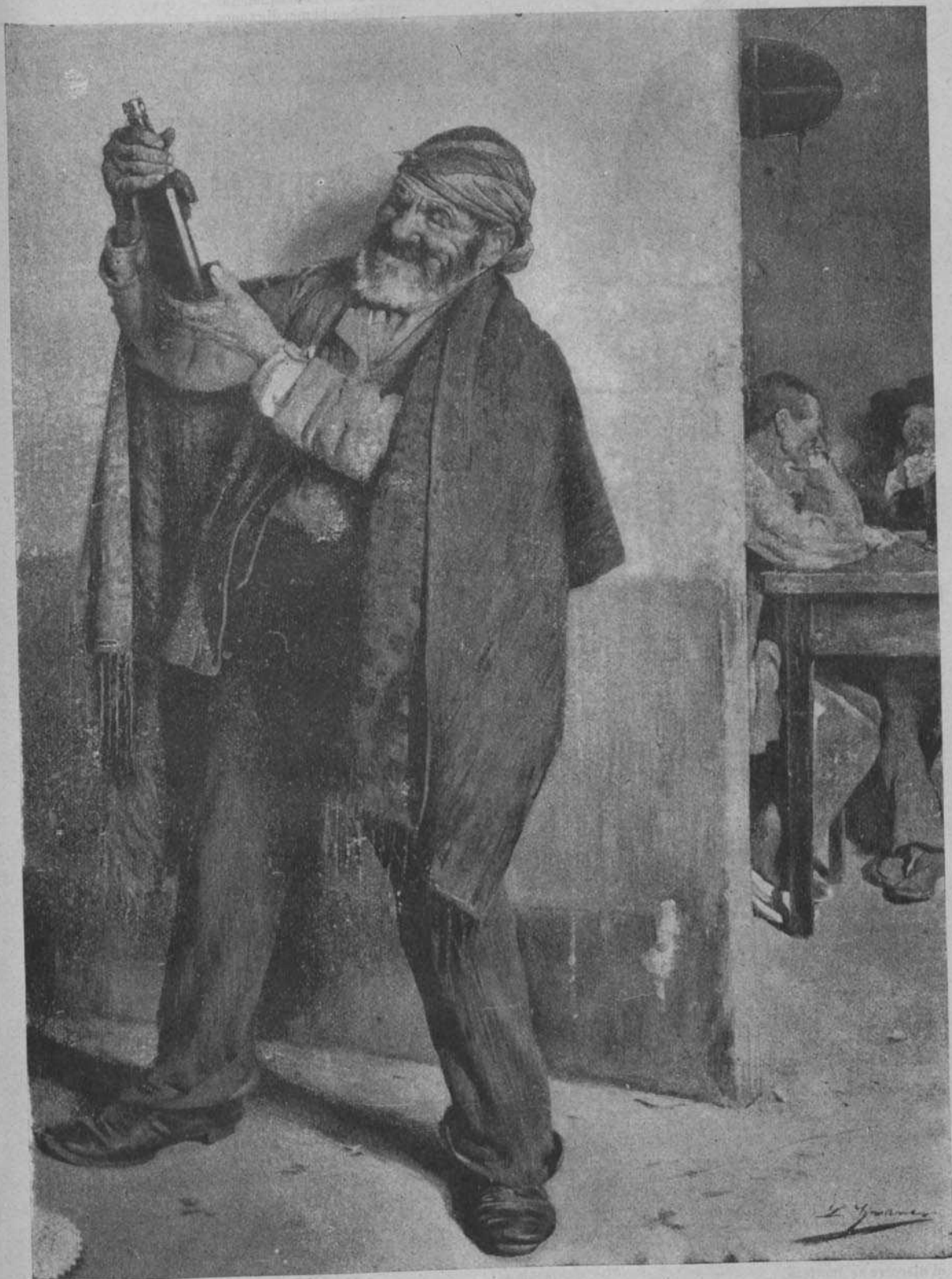
N. N. N.

L'ANACORETA

Tres cassadors de conills
una tarde del Septiembre
del any passat s'internaren,
saltant marges y veredas,
per un barranch molt profund
d'una extensa cordillera.
No van veure cap conill,
ni cap perdiu, ni cap llebra;
pero en cambi en una cova
llarga, fosea y molt estreta
un ser humà hi descobriren
que 'ls hi causà gran sorpresa
per lo raro, puig talment
m.s qu'home semblava bestia;
era un vell calvo y portava
barba blanca, llarga, espessa,
molt enredada y tan aspre
com la rústega malesa.
—No hi ha dupte—digué un d'ells
serà algún anacoreta.—
D'un tros lluny l'interrogaren
y no va tornar contesta,
sols com bestia esporuguida
s'amagá per una escaleta;
mes fent tots els cassadors
d'amistat dolzas protestas
prompte aquell semi-salvatje
ab ells va entaular conversa.
—¿Fa molts anys, qu'esteu bon home
per aquests barranchs y serras?...
Se quedá un moment mirantse
contestant per fi.

—N'fa trenta...
y que veig a semblants meus
esta volta es la primera.
—¿Y de qué us alimenteu?

LA MONA (per Lluís GRANER.)

—Ja que no puch anarla à buscar en lloch, vejам si aquí la agafo ...

COLOQUI AMOROS

—No sé si 't cregui... ¡no sé!
—Pero ¿per qué duptas, Pura?
—Perque veig que may podré
posarme á la teva altura.

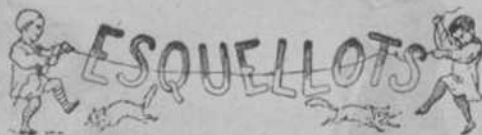
—De lo que eria la terra
y de tot alló que puch
agafar en mas casseras...
Una volta allá en 'quell pany
de rocas que 's ven en frente,
hi tenian niu dos áligas
imperials y la parella
d'ous que hi havia 'm serviran
pera ferme una truiteta.
—¿Y cóm us la van compondre
en aquest desert per ferla?
—¿Cóm? dihén ¡divinament!
—¡Ay carám mentida sembla!
—No hi tingau donchs, pas cap dupte
que la vaig fe y molt ben feta,
y m'hi jugo 'l coll que cap
de vosaltres (no es quimera)
es capás d'endavinar
per molt que barrini, l'eyna,
de que jo 'm váreig servir
per fregir la truita aquella.
—¿Una cassola tal volta?
digné un.

—Aixó no era
—¿Era un plat? va dir un altre.
—No tampoch.
—¿Una escudella?
va afegí 'l tercer.
—No, ca.
—¿Un perolet?
—No.

—¿Una pedra?
—Menoa. Y per mes que 'is tres
van nombrar coses á centas
no van may endavinar
ni discorre sa mollera
l'utensili ab que la truita

va fregir l'anacoreta.
Donantse, donchs, per vensuta
li van dir en conseqüencia:
—Vaja bon home; digaunos
la tal truita ab que vau ferla,
ja que cap dels tres podém
dá en lo quid de l'eyna qu'era.
—Ab molt gust, contestá 'l vell,
la vaig fe... ab una paella.

AGUILETA.

D. Joan Mañé y Flaquer ha procedit conforme d'ell es; eravam desentenentse hábilment y ab la intenció que no li falta may de las moixigangas á que tractava de sometre'l *El Noticiero*, á pretext de celebrar las sévas bodas d'or ab la premsa.

¡Bó hauria sigut que després de cinquanta anys d'experiencia periodística s'hagués deixat pescar com un llobarro novell en lo bertról del Sr. Peris Mencheta!

Vaja, lo qu' es aquesta vegada la barca valencia-na, no ha agafat peix.

¡Bonich regalo de Semana Santa, 'l qu' en lo periódich titulat *La Semana* fá al ilustre Marqués de las Cincuillas, son estimat oncle D. Francisco Brú.

Pot ben dirse que tractantlo com á fillol ha volgut anticiparli la mona de Pasqua.

Aquí van per mostra un parell d'ous ben dusos.

«En inteligencia y perspicacia has resultado muy inferior á tu padre. Este, que era volteriano puro, pero, á la par, doctor en mundología, hizo servir de instrumentos suyos á las gentes de sotana, en cambio, las gentes de sotana te han convertido á tí en instrumento suyo, aprovechando tu debilidad moral y tu agotamiento físico.»

«La Compañía te vió y te olió y te secuestró también á tí.

«Porque tú no eres su jefe, sino simplemente su prisionero.

«Tu ignorancia y tu cobardía te han hecho buena presa de la misma.

LO FIGURÍ DE LA SEMANA

¡Cucurulla!

«No quisiera verte cuando te suelten.
«Te asedian y te embaucan con la mayor facilidad del mundo.

«Ellos no creen una palabra de lo que predicán y tú lo crees á pié juntillas.

«Por cada sermón que te largan tú les levantas un palacio ó un convento; por cada loa que te endilgan imaginas una merced valiosa; por cada consuelo que te proporcionan relativo á tu vida de ultratumba les fundas una escuela con muchas imágenes de santos y con muy pocos libros.

«El juego que se traen los angélicos Padres es habilísimo; su negocio, redondo.

«Ellos te dan incienso, oraciones y jefaturas postizas; tú les das el dinero que te suministra á manos llenas la nación por conducto de nuestros honrados administradores.»

Lo Sr. Brú promet continuar regalant monas á son ilustre nebot.

Si esque té prou tragaderas per empassárselas, que bon profit li fassin!

Decididamente l'Himne de Cádiz se queda sense lletra.

PASSIO MUNICIPAL MADRILENYA

¡Pobre, senyor Cabrifana!
¡pobre moralisador!

Per voler ser redentor
li malmeten la badana.

Mes de cent composicions s'han presentat aspirant al premi ofert per la redacció del *Imparcial* sense que se'n haja trobat ni una mitjanament digna de mereixe'l.

Aixó en una nació com la nostra, ahont podem ig-

norar moltes coses; pero qu'en quant á fer versos no ni hi ha un'altra al mon que 'ns empeti la basa.

A conseqüencia de aquest fracás, Espanya 's queda sense himne, y l'empresa del *Imparcial* ab los diners del premi.

Ja era de pensar. Si alguna cosa hi ha que apai-
gui la inspiració poètica es la expectativa de guanyar
fent versos, una cantitat en metàl·lic. *Poeta y pes-
seta* consonan; pero en la pràctica may se troban
junts.

¡Quina odisea la del sastre Zeitung, acostumat a
anar pel món tancat dintre de un bagul!...

En aquesta forma havia realitzat alguns viatges, co-
ronats tots ells per l'èxit mes complet. Una vega-

da vá ferse facturar per París, y al arribar a puesto,
ensenyant uns patrons y un suposat nou sistema de
tallar, vá fer un reclam de primera. Un colega va
comprarli 'l método, que per altra part no tenia res
de nou, realisant un bonich negoci.

Un altre viatge que vá fer per mar desde Hambur-
go a Londres ab un xich mes li costa la vida, ve-
nintli de un tris com una onada no se 'n emporta de
la cuberta del barco 'l bagul dintre del qual anava
tancat.

L'últim que ha fet desde Barcelona a Oporto, no

l'ha pogut terminar per
haverse esbotzat una post
del bagul mundo, al pas-
sar la frontera portugue-
sa. Donant un bon susto
als empleats del carril, pel
forat vá treure 'l bras, en-
tregant las claus del mun-
do y dihent:

—Obrin, que vull sortir.

Quan ne siguié fora 'l por-
taren a la presó.

Está vist que a Portugal
no están per bromas, ofe-
rint allí grans inconve-
nients la pretensió de voler
ser... *el gran hombre del
mundo*.

Din un periódich que
circula 'l rumor de haverse
sortit de l'ordre dels Je-
suitas lo poeta catalá, llo-
rejat en molts certámens
(s'enten, llorejat quan en-
care no vestia la sotana)
D. Artur Masriera.

Dat que la noticia's con-
firmi, ja m'hi jugo 'l cap,
que may ningú sabrá la
causa verdadera de aquesta
nova desserció ó lo que
sigui. La Companyia de
Jesús es com la mar, que
avants d'escupir als nau-
frechs, de primé 'ls ofega
perque no puguin parlar.

De totas maneres no está
fora de rahó presumir qu'
entre 'l Sr. Masriera y l'
ordre dels Loyolas devia
haverhi per forza una gran
incompatibilitat. Lo senyor
Masriera es un poeta, y
la seráfica companyia avuy
com avuy no está per can-
sóns.

S'han fet a Barcelona al-
guns ensaigs de la diver-
sió inglesa de las renyinas
de galls, que no se fins
a quin punt arrelarán entre
nosaltres.

Lo nou espectacle 's ti-
tula *Cook-Pit*.

—Cook vol dir *gall*... y
Pit...

—Home, pit deu voler
dir *petxuga*.

Aixís ho deya un tran-
quillás, bon vivant, per qui,
al igual que per molta gent,

LAS FIRAS DE SEVILLA

Lo sol s'eclipsará
y de la nostra pell se'n farán tiras,
ans que la gent d'allà
deixi de celebrar las sevas firas.

tractantse de galls sempre resultarà més agradable, que ferlos renyir ells ab ells, ferlos barallar ab la forquilla y l' ganivet.

Per últim lo govern ha pres algunas providencias contra 'ls abusos que venia cometent la Companyia arrendataria de las Cerillas, ab las capsas especials.

Las tals capsas, al primer cop de vista, eran enterament iguals á las reglamentarias: en quant á la forma no hi havia més que una petita inscripció ab lo nom de «especials».

Ara, en quant al fondo ja era distint: en cada una de las caixas especials solian faltarli de sis á dotze mistos, que representen una merma de un deu ó un vint per cent, sobre 'ls que, segons la ley, han de contenir.

L' abús, en detriment del consumidor, ha durat molt temps, fins que al govern se li ha ocorregut disposar que las capsetas especials tinguin en lo successiu una forma que las diferenciï de las reglamentarias. Distint color, distint dibuix, tot distint.

Y ara veurém si 'ls senyors fabricants troban algun altre desllorigador per continuar burlant la ley.

Estarém á la mira, y cas que succeïxi algun non abús, encendré un misto... y farém llum!

Lo pròxim dilluns la antigua societat coral *Euterpe* de Clavé donarà baix la direcció del Sr. Goula, fill, lo primer concert de la temporada en lo *Teatro del Tivoli*, estrenant la grandiosa obra del mestre Wagner, *La cena dels apòstols*.

Pendrán part en aquesta pesa un coro de noys y noyas y ademés la societat *Pau y Esperansa* de Sant Andréu de Palomar, formant un conjunt de 240 executants.

Al final de la temporada anterior la societat *Euterpe* signé objecte de una escisió que donà lloch á la formació del *Coro Catalunya nova*.

Aquest cas de divergencies es un dels pochos que donan motius per felicitar-se'n, perque 'ls elements rivals si 's fan la guerra es de la manera mes noble, prenent l' estimul y l' progrés artístich per medi

Uns y altres, si continúan fentho bé, trobaran los aplausos del públich per resultat.

Un recort de la Bohemia barcelonesa.

Figúrinse un garito, ahont passen la vetlla *desagradablement* entretinguts alguns punts. Imagínse que un d' ells ha quedat pelat enterament y continua mirantse com pelan als demés. Calculin qu' entre aquests s' hi conta un ex-militar de geni violent, qu' está á punt de perdre l' última pesseta.

El pelat (qu' era entre paréntesis un tipo magrissot, begut de gultas, una especie de Eduart Aulés) se permet una broma contra 'l seu company de pega. Y aquest, es á dir, l' ex-militar, li diu ab altívés:

—Encare puch tirar-te un grapat de pessetas á la cara.

—Mentida—respon un tercer.—Ni tú tens pessetas ni aquest té cara.

Desde Vich, l' altre dia telegrafiavan al *Noticiero universal*:

«Constituido el tribunal como ayer, y ante numeroso público *ahito* de curiosidad, etc., etc.»

Ahito, en lloch de *hambriento*, *sediento*, *ávido*.

Pero al *Noticiero* son aixís... «Al revés te lo digo para que me entiendas.»

Una moda que de tan vella ja casi ningú se 'n recordava, y que segons noticias, está á punt de posarse en us novament.

Portar un mirallet al fondo del sombrero.

Vostés dirán ¿per qué pot servir?

Per moltes coses; com per exemple: per ferse 'l llas de la corbata, per arreglar-se 'l bigoti, la barba ó 'ls cabells... y hasta per cassar alosas.

O sigui per fer la rateta á las noyas macas.

Dos amichs se troban á la perruqueria tallantse 'ls cabells sentats l' un al costat de l' altre.

LAS FESTAS DE SEVILLA

Allá saragata y crits
aquí amorosas protestas...
Cadascú, per lo que 's veu,
té 'l seu modo de fer festas.

—¿Vol una fricció de quinina?—diu l'oficial qu'enllesteix primer, al seu parroquià.

—No, respon aquest.

—Sí, home... fèstela fer, no sabs lo hó qu' es—li observa 'l seu company.

—Buéno, donchs fassimela.

Al cap de un rato á l'altre li fan la mateixa pregunta, y respon:

—No estich per friccions.

Al sentirlo, 'l seu amich li pregunta:

—Llavors ¿per qué t'has empenyat en que jo me la fes fer?

—Perque l'olor de la quinina m'agrada extraordinariament, y ab la que tú pagas ja m' dono per satisfet.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

1.ª XARADA.—Ca-d'era.

2.ª ROMBO.—

M
MAR
MARIA
MARCELO
RIERA
ALA
O

3.ª GEROGLIFICH.—Lo papa es rey dels enotanats.

LA MONA DEL SASTRE

Si pel sastre es mona,
jo certifico
que per Barcelona
resulta mico.

TRENCA-CAPS

XARADA

UN RECORT DE CARNAVAL

A mon amich lo fotógrafo R Costa

En lo Carnaval passat
que va passar com tot passa,
va passar un pas que ha fet
inspirarme eixa xarada.

Es lo cas que un retratista,
amich meu y de molts altres,
va tenir segona idea
generosa, bona y grata
d' obsequiar á molts senyo-
retas en los balls de máscaras,
ab uns entes perque anessin
en hu casa á retratar-se
ab dret á teni un retrato
de franch las obsequiadas.
Y com que l' arrós es cosa
que á las donas molt agrada,
á casa del meu amich
cita molts van donarse.

Una de las distingidas
que de tot vestida anava,
va anarhi al sortir del ball
(ó al sortir d' un altra banda
perque á las vuyt del mati
no es hora que 'ls balls acaban)
Ab aquell tipo elegant

carregat de gracia... y mandra
lo retratista al instant
allá la fa posá en fatxa
buscantli una posició
tres-hu qu' estés en caràcter,
pero la son que tenia
aquella dona era tanta
que no va sortir com cal
hasta y tant que tres vegadas
va tirar-la. Als quatre dias
per lo retrato tornava
y al contemplar sa figura
y lo ben deixat que estava
va agradarse tant y tant
que si al instant no la calman
prou se menja allí mateix
cartulina y tot; ja es gracia.
Al ser abaix del carrer
en l' aparador repara
y quart-cinch fou sa sorpresa
al veures allí exposada
al costat d' altres, per cert

totas ellas molt simpáticas.
S' entorna escalas amunt
y al retratista demana
que la retiri d' allí
perque ella n' era casada
y havia perdut la nit
sense al marit comptedarse
afegint que aixís podria
molt facilment enterarse
perque per aquell carrer
ell cada dia hi passava.

Lo final d' aquest romanço
no sé pas com va acabar-se
lo que sé que aquell retrato
segueix exposat encare,
y segó que 'l que contempli
dos cara d' aquella flavia
no 's creurá siga la dona
d' un nyévit, d' un trinxe-
(rairel)

J. STARAMBA

Antoni Lopez, editor. Rambla del Mitj, 20

A. Lopez Robert, impresor, Asalto 63.—Barcelona.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona, Correu: Apartat número 2.

JOAQUÍN MARÍA BARTRINA

ALGO

COLECCIÓN DE POESÍAS
ILUSTRADAS PER
J. Luis Pellicer
Ptas. 3.

ARTE
DE HABLAR BIEN FRANCÉS

En ocho días y sin maestro se aprende de la verdadera pronunciación, según las reglas de la Academia francesa, por J. Coste.—Ptas. 2.

PENSAMENTS EN VERS

per ALBERT LLANAS

Il·lustrats per MODEST URGELL
Preu 2 rals.

LOS ESTADOS UNIDOS

CONTRA

ESPAÑA

POR UN OPTIMISTA
Ptas. 1.

RECUERDOS DE CINCO LUSTROS

1843-1868

POR M. Villalba Hervás
Un tomo 8.º Ptas. 3.

COLECCIÓN DIAMANTE (EDICIÓN LÓPEZ)

TOMOS PUBLICADOS

Tomes

- 1.º *Campoamor*: Doloras, 1.ª serie.
- 2.º — Id. — Doloras, 2.ª "
- 3.º — Id. — Humoradas y Cantares
- 4.º — Id. — Pequeños poemas, 1.ª serie.
- 5.º — Id. — Pequeños poemas, 2.ª serie.
- 6.º — Id. — Pequeños poemas, 3.ª serie.
- 7.º — Id. — Colón, poema.
- 8.º — Id. — El drama universal, tomo 1.º
- 9.º — Id. — El drama universal, tomo 2.º
10. — Id. — El licenciado Torralba.
11. — Id. — Poesías y fábulas, 1.ª serie.
12. — Id. — Poesías y fábulas, 2.ª serie.
13. *E. Pérez Escribá*: Fortuna, historia de un perro agradecido.

Tomes

14. *A. Lasso de la Vega*: Rayos de luz.
15. *Federico Urrecha*: Siguiendo al muerto.
16. *A. Pérez Nieva*: Los humildes.
17. *Salvador Rueda*: El gusano de luz.
18. *Sinesio Delgado*: Lluvia menuda.
19. *Carlos Frontaura*: Gente de Madrid
20. *Miguel Melgosa*: Un viaje á los infiernos.
21. *A. Sánchez Pérez*: Botones de muestra.
22. *José M. Matheu*: ¡Rataplán! (cuentos).
23. *Teodoro Guerrero*: Gritos del alma, (Desahogos en prosa).
24. *Tomás Luceño*: Romances y otros excesos.
25. *L. Ruiz Contreras*: Palabras y plumas.
26. *Ricardo Sepúlveda*: Sol y sombra, prosa y verso.

Tomes

27. *José López Silva*: Migajas.
28. *F. Pi y Margall*: Trabajos sueltos (Amadeo de Saboya.—Juan de Mariana.—D. Juan Tenorio).
29. *Emilia Pardo Bazán*: Arco iris (cuentos).
30. *E. Rodríguez Solís*: La mujer, el hombre y el amor.
31. *M. Matoses (Corzuelo)*: ¡Aleluyas finas!
32. *Emilia Pardo Bazán*: Por la España pintoresca (viajes).
33. *Antonio Flores*: Doce españoles de brocha gorda.
34. *José Estremera*: Fábulas.
35. *Emilia Pardo Bazán*: Novelas cortas.
36. *Emilio Fernández Vaamonde*: Cuentos amorosos.
37. *Emilia Pardo Bazán*: Hombres y mujeres de antaño (semlanzas).

Elegantes cubiertas al cromo distintas para cada volumen.—Precio de cada tomo 2 reales.

AVÍS INTERESSANT

Aviat apareixerà

DOTZENA DE FRARE

COLECCIÓ DE QUENTOS

Obra póstuma de FREDERICH SOLER (Pitarra)

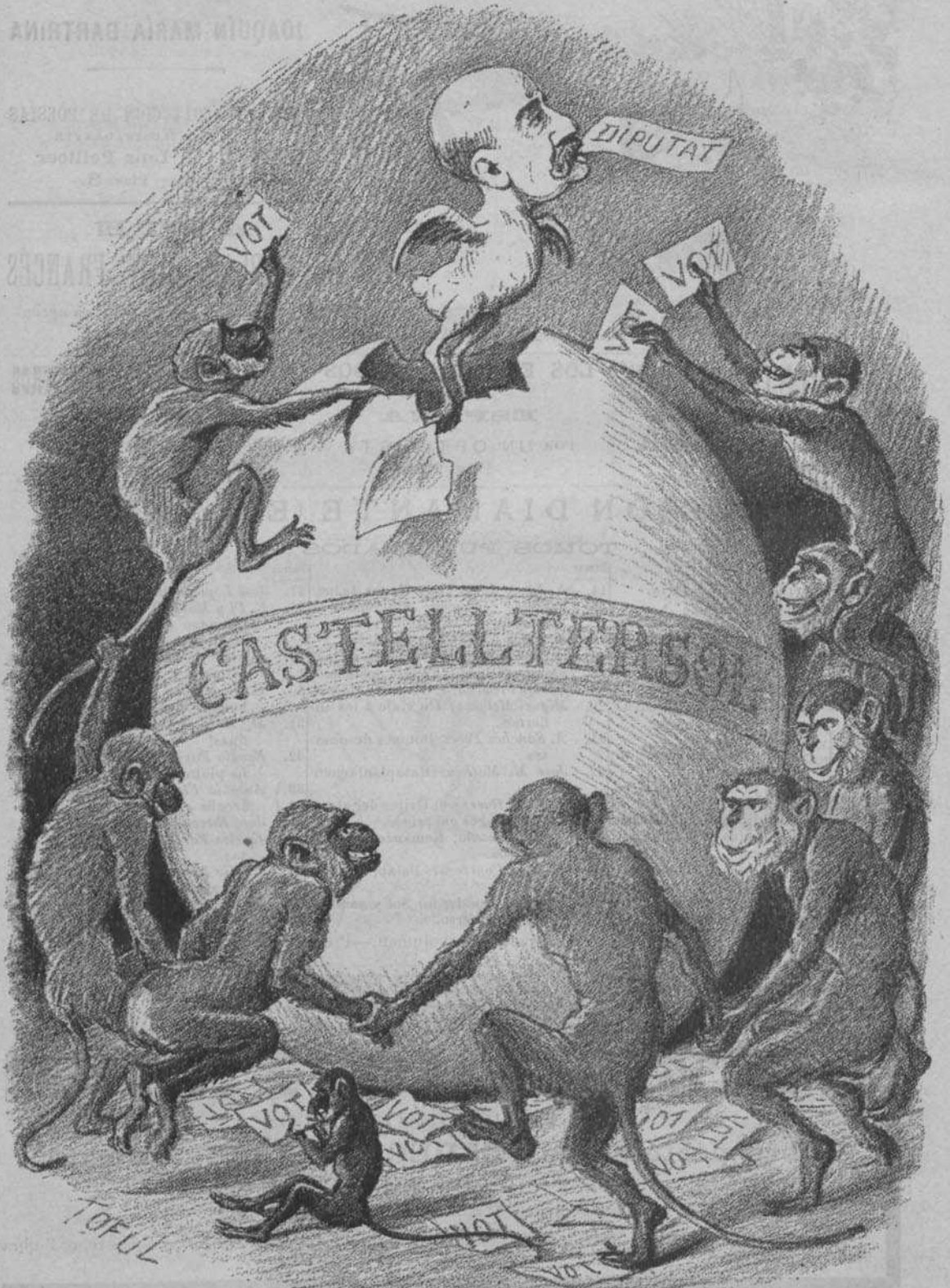
Il·lustració de M. Moliné

Un elegant tomo de mes de 200 planas. Valdrà 2 pessetas.

Los corresponsals que no tingan fet lo pedido poden ferlo á volta de correu si volen rebre l'obra aixís que surti.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrà á volta de correu, franca de port. No responem d'extravios, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebalzas.

PASQUA ELECTORAL

La mona del Alcalde.